

شورای سیاست گذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان :

مبانی، شروط و احكام اجرت المثل زوجه از دیدگاه فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران

استاد راهنما

حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر حیدر باقری اصل

استاد مشاور

حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر ناصر فروهی

نگارنده

فاطمه شاه محمدی

شهریور سال 1393

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاست گذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان :

مبانی، شروط و احكام اجرت المثل زوجه از دیدگاه فقه امامیه و حقوق موضوعه ایران

استاد راهنما

حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر حیدر باقری اصل

استاد مشاور

حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر ناصر فروهی

نگارنده

فاطمه شاه محمدی

شهریور سال 1393

تحمیدیه

« وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ؛¹

و اوست خدا [یی که] جز او معبودی نیست. در این [سرای] نخستین و در آخرت، ستایش از آن اوست، و فرمان، او راست و به سوی او بازگردانیده می‌شود. »
« لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ عِبَادِهِ الْمَاضِينَ وَ الْبَاقِينَ عَدَدَ مَا احَاطَ بِهِ عِلْمُهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ وَ مَكَانَ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا، عَدَدُهَا اضْعَافاً مُضَاعَفَةً أَبَدًا سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ خداوند سزاوار سپاس است به ازای هر نعمتی که بر ما و بر همه بندگان گذشته و آینده اش بخشیده و به شماره همه چیزهایی که علم او به آنها احاطه دارد و همه را فرا گرفته است و به جای هر یک از نعمت‌ها به چندین برابر، همیشه و جاوید تا روز قیامت سزاوار سپاس است.»²

1تقصص (28) آیه 70.

2صحیفه کامله سجادیه، ترجمه عباس عزیزی، چاپ چهارم، قم: انتشارات صلاه، 1386، ص 39.

تقدیم

این اثر را به محضر حضرات معصومین علیهم السلام؛

مخصوصا به آسمانی‌ترین بانوی هستی، یاس مدینه، ستاره نیلی دلهای عاشقان، حضرت زهراى مرضیه سلام الله علیها و به فرزند دل‌بندش مهدی موعود (علیه السلام) که جهانیان در انتظار قدوم اویند، و کلیه بانوانی تقدیم می‌کنم که بدون هیچ چشمداشتی و با تاسی به این بانوی گرامی مسئولیت کار و اداره منزل را به عهده دارند تا خانواده بی‌هیچ شائبه و دغدغه‌ای با استحکام کامل و با عشق به سوی کمال مطلوبش گام بردارد و تقدیم به کلیه مردانی که با تاسی به معصومین علیهم السلام به احقاق حقوق دیگران مخصوصا همسرانشان مبادرت می‌ورزند.

109. طباطبائی (حکیم)، سید محسن، مستمسک العروة الوثقی، ج 12، چاپ اول، قم: موسسه دارالتفسیر، 1416 ه.ق.
110. طباطبائی یزدی، محمد کاظم، العروه الوثقی، ج 5، چاپ اول، قم: موسسه النشر الاسلامی، 1417.
111. ----- ، العروة الوثقی، الجزء الخامس، الطبعة الاولى، قم: موسسه النشر الاسلامی (التابعة لجماعة المدرسين بقم المشرفة)، 1420 ه.ق.
112. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرين، (6 جلدی)، چاپ سوم، تهران: کتابفروشی مرتضوی، 1416 ه.ق.
113. طوسی، ابو جعفر محمد بن حسن، (10 جلدی)، تهذیب الاحکام، ج 8 و 7، چاپ 4، تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1407 ه.ق.
114. ----- ، الخلاف، 6 جلدی، ج 5، چاپ اول، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، 1407 ه.ق.
115. ----- ، النهایه فی مجرد الفقه و الفتاوی، 1 جلد، چاپ دوم، بیروت: دارالکتب العربی، 1400 ه.ق.
116. فارس بن زکریا، ابی الحسین احمد، معجم مقایس اللغة، (6 جلدی)، ج 1، چاپ اول، قم: انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، 1404 ه.ق.
117. فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، (8 جلدی)، ج 6، چاپ دوم، قم: نشر هجرت، 1410 ه.ق.
118. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، (8 جلدی)، ج 2، تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1365.
119. ----- ، الکافی، 15 جلدی، ج 10، چاپ اول، قم: دارالحديث للطباعة و النشر، 1429 ه.ق، ص 477.

120. مصطفوی، محمدکاظم، القواعد/ مائة قاعدة فقهية، طبعة: الثامن، قم،
مؤسسة النشر الاسلامی التابعة لجماعة المدرسين بقم المشرفة، 1431 هـ.ق.
121. معلوف، لويس، المنجد، چاپ دوم، تهران: انتشارات اسلام، 80.
122. مقدس اردبیلی، احمدبن محمد، مجمع الفائده و البرهان فی شرح
ارشاد الاذهان، (14 جلدی)، ج 8 و 10، چاپ اول، قم: دفتر انتشارات اسلامي وابسته
به جامعه مدرسين حوزه علميه قم، 1403 هـ.ق.
123. موسوی خمینی، سید روح الله، تحرير الوسیله، (2 جلدی)، چاپ اول، قم:
مؤسسة مطبوعات دارالعلم، بی تا.
124. ----- ، تحرير الوسیله (ج 1 و 2)، جز الاول، طبعه
الثامنه، قم: مؤسسه النشر الاسلامی، التابعة لجماعة المدرسين بقم المشرفة، 1420 هـ.ق.
125. موسوی خوئی، سید ابوالقاسم، المستند فی شرح العروه الوثقی،
الاجاره، 4 جلدی، بی تا.
126. ----- ، مصباح الفقاهه، مقرر: محمد علی توحیدی، 7
جلدی، ج 5، بی جا: بی نا، بی تا.
127. النجفی، محمدحسن، جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام، جزء
الثانی و الثلاثون (ج 23) و 31 و 37، الطبعة السابعة، بیروت: دار احیاء التراث العربی،
1404.
128. ----- ، جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام، ج 27،
تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1365.

ج - کتب قانون:

129. منصور، جهانگیر، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران : قانون اساسی مصوب 1358 اصلاحات و تغییرات و متمم قانون اساسی مصوب 1368 ، چاپ 32 ، تهران: نشر دوران، 1383.
130. ----- ، قانون مدنی با آخرین اصلاحیه ها و الحاقات همراه با قانون مسئولیت مدنی، چاپ 59، تهران: دیدار، 88.

د - مقالات

131. احمدیه، مریم، «حق اجرت‌المثل و نحله در یک بررسی حقوقی»، فصلنامه کتاب زنان، سال هفتم، ش 25، پاییز 1383.
132. انصاری پور، محمدعلی، محمدحسن صادقی مقدم « اجرت‌المثل کارهای زوجه و نقد آرای محاکم در این زمینه»، فصلنامه مدرس علوم انسانی، ویژه نامه حقوق، بهار 84.
133. جعفری دولت آبادی، عباس، « بررسی حقوق مالی زوجه در موارد صدور حکم طلاق به درخواست زوج»، ماهنامه شماره 57، سال دهم، مرداد و شهریور 1385.
134. دژخواه، لیلا، «طلاق و چالش تنصیف دارایی»، کتاب زنان، سال نهم، شماره 35، بهار 1386.
135. صفرپور، رضا، « بررسی نوآوری های قانون حمایت خانواده مصوب 1392»، ماهنامه دادرسی، شماره 98، سال هفدهم، خرداد و تیر 1392.
136. فضائی، مصطفی، اولیاء محمدی، « شرایط استحقاق اجرت‌المثل زوجه در حقوق ایران و نقد آن»، دوفصلنامه علمی - ترویجی بانوان شیعه، سال هشتم، شماره 26، بهار و تابستان 1390.

137. کاظمی، زهره، « بررسی فقهی - حقوقی اجرت‌المثل زوجه در ایام زوجیت و میزان کارآمدی قوانین در استیفای آن»، دوفصلنامه علمی - ترویجی فقه و حقوق خانواده (ندای صادق)، شماره 57، سال هفدهم، پاییز و زمستان 91.
138. محمدی، مرتضی، « طلاق و سهم زن از زندگی مشترک، بررسی تبصره 6 ماده اصلاحی مقررات مربوط به طلاق»، نامه مفید، شماره 43، مرداد و شهریور 1383.
139. مهرپور، حسین، مریم غنی زاده، «وضعیت زوجه نسبت به اموال حاصله در دوران زندگی مشترک»، فصلنامه حقوق، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره 42، شماره 3، پاییز 1391.
140. « همراه با دایره المعارف فقه اسلامی «اجرت»، نشریه علمی ترویجی فقه اهل بیت، شماره 67-66، تابستان و پاییز 90.

د - سایتها :

141. <http://www.feqh.ir>
142. <http://www.hawzah.net>
143. www.hoghooghdanan.com
144. www.iranlanan.ir
145. <http://www.lib.eshia.ir>
146. <http://www.magiran.com> بانک اطلاعات نشریات کشور
147. [http://www.rafatinaeenei . com](http://www.rafatinaeenei.com) موسی، یاری خانی، مقاله «اجرت‌المثل ایام زناشوی».
148. <http://www.rasekhoon.net>
149. <http://rc.majlis.ir> سایت مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی.
150. <http://www.rooznamehrasmi.ir>
151. <http://www.shia-news.com>
152. www.tebyan.net
- نرم افزارها:**

153. نرم‌افزار جامع فقه اهل‌البیت علیهم‌السلام 2 (کتابخانه تخصصی فقه)، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.